

Endomines Oy
Pampalontie 11, 82967, Hattu (Ilomantsi)

Pampalon kaivoksen toiminnan laajentaminen, Ilomantsi

Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Yhteysviranomaisen hankkeesta vastaavalle antama lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta perustuu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, jäljempänä YVA-laki) 18 §:ään.

Arviointimenettelyn yhteysviranomaisena toimii Lupa- ja valvontavirasto.

1 Hanketiedot

1.1 Hankkeen perustiedot

Pampalon kaivoksen toiminnan laajentaminen, Ilomantsi.

Hankkeesta vastaava on Endomines Oy. Hankkeesta vastaavan konsulttina ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on toiminut Afry Finland Oy.

1.2 Hankkeen ja sen vaihtoehtojen kuvaus

Endomines Oy suunnittelee Pampalon kaivoksen toiminnan laajentamista. Hanke sijoittuu Ilomantsin kunnan Hattuvaaran kylään noin 40 kilometriä kunnan keskustaajamasta koilliseen. Hankealue käsittää nykyisen kaivosalueen (Pampalon kaivospiirin) lisäksi uuden kaivoslupa-alueen KL2024:0003 ja veden siirtoputken Hattujärveen.

Pampalon toiminnan muutos koskee rikastushiekka-alueen laajennusta, sivukivi- ja maa-ainesten läjitysalueiden laajennusta, maanalaisen kaivoksen ja avolouhoksen laajennusta ja syventämistä sekä raakaveden ottoa Hattujärvestä. Maanpäälliset toiminnot laajenevat Pampalon nykyisen kaivospiirin ja kaivosalueen sisällä. Vain maanalainen kaivostoiminta laajenee uudelle kaivoslupa-alueelle. Laajennus mahdollistaa Pampalon toiminnan jatkumisen nykyisen kaltaisena pitkälle tulevaisuuteen.

Tarkempi kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista on esitetty arviointiohjelmassa.

Hankkeen vaihtoehdot

YVA-menettelyssä arvioidaan kolmea hankevaihtoehtoa VE0, VE1a ja VE1b. Vaihtoehto VE0 tarkoittaa Pampalon toiminnan jatkumista nykyisten ympäristölupien puitteissa. Vaihtoehdot VE1a ja VE1b eroavat toisistaan rikastushiekka-alueen laajennusalueelle sijoitettavan rikastushiekan läjitystekniikassa sekä laajennusalueen lopullisessa

korkeudessa ja täyttötilavuudessa. Muutoin VE1a- ja VE1b-vaihtoehdot ovat keskenään samanlaisia.

Vesienjohtamissuunnat ovat molemmissa hankevaihtoehtoissa VE1a ja VE1b myös samat. Toiminnan aikana pääpurku suunta on Riitaoja-Sivakkojoki-Hattujärvi. Sulkemisen jälkeen vesienjohtaminen tapahtuu molempiin purkusuuntiin: Riitaoja-Sivakkojoki-Hattujärvi ja Lietoja-Alajoki-Koitajoki.

VE0:

Louhintaa ei laajenneta. Rikastushiekka-aluetta korotetaan Lupa- ja valvontaviraston päätöksen 6.5.2026 (nro 199/2026) mukaisesti. Vesien- ja vesienkäsittelysakkojen hallintaa kehitetään. Rikastamon kapasiteetti pysyy ennallaan. Rikastamalla tullaan rikastamaan myös Karjalan kultalinjan muista esiintymistä louhittavaa malmia nykyisen luvan mukaisesti. VE0-vaihtoehto on sama kuin Endomines Oy:n toisen Ilomantsissa sijaitsevan, tämän lausunnon antamisen aikaan YVA-selostusvaiheessa olevan, Eteläisen kultalinjan kaivoshankkeen VE0-vaihtoehto.

VE1a:

Maanalaista kaivosta syvennetään ja laajennetaan uudelle kaivoslupa-alueelle (KL2024:0003). Avolouhosta syvennetään ja laajennetaan. Sivukiven louhinnan kapasiteettia nostetaan.

Rikastushiekka-aluetta sekä sivukiven ja maa-ainesten läjitysalueita laajennetaan. Tarvekiveä murskataan sivukivialueella. Sivukiveä sijoitetaan myös avolouhokseen. Rikastushiekan läjitystekniikkana tarkastellaan lietemäisen rikastushiekan läjittämistä rikastushiekka-alueen laajennusalueelle eli ns. märkläjitystä. Laajennusalueen läjityksen lopullinen korkotaso +214,3 m mpy ja täyttötilavuus 1,5 Mm³.

Vesien- ja vesienkäsittelysakkojen hallintaa kehitetään, raakavedenotto siirtoputkella Hattujärvestä, tarvittaessa myös veden purku.

Rikastamon kapasiteetti pysyy ennallaan. Betoniasema perustetaan kaivosalueelle. Kaivannaisjätteiden hyödyntämistä kehitetään.

VE1b:

Maanalaista kaivosta syvennetään ja laajennetaan uudelle kaivoslupa-alueelle (KL2024:0003). Avolouhosta syvennetään ja laajennetaan. Sivukiven louhinnan kapasiteettia nostetaan.

Rikastushiekka-aluetta sekä sivukiven ja maa-ainesten läjitysalueita laajennetaan. Tarvekiveä murskataan sivukivialueella. Sivukiveä sijoitetaan myös avolouhokseen. Rikastushiekan läjitystekniikkana tarkastellaan suodatetun rikastushiekan läjittämistä rikastushiekka-alueen laajennusalueelle eli ns. kuivaläjitystä. Laajennusalueen läjityksen lopullinen korkotaso +221,5 m mpy ja täyttötilavuus 1,83 Mm³.

Vesien- ja vesienkäsittelysakkujen hallintaa kehitetään, raakavedenotto siirtoputkella Hattujärvestä, tarvittaessa myös veden purku.

Rikastamon kapasiteetti pysyy ennallaan. Betoniasema perustetaan kaivosalueelle. Kaivannaisjätteiden hyödyntämistä kehitetään.

2 Ympäristövaikutusten arviointimenettely

2.1 Arviointiohjelman vireilletulo

Hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä YVA-lain 3 §:n 2 ja 4 momentin perusteella. Hankkeesta vastaava on tehnyt aloitteen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta hankkeeseen 20.5.2026. Yhteysviranomainen on hyväksynyt aloitteen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn käynnistämisestä ja katsoo, että hankkeeseen voidaan soveltaa YVA-menettelyä ilman yksittäistapauspäättöstä.

2.2 Ennakkoneuvottelu sekä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja muiden menettelyiden yhteensovittaminen

Yhteysviranomainen on järjestänyt YVA-lain 8 §:ssä tarkoitetun ennakkoneuvottelun 16.6.2026, edistämään hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Koska hankkeesta vastaava teki yhteysviranomaiselle aloitteen arviointimenettelyn käynnistämisestä ilman YVA-lain 3 §:n 3 momentissa tarkoitettua päätöstä, on tällöin tullut järjestää 8 §:ssä tarkoitettu ennakkoneuvottelu ennen arviointiohjelman toimittamista yhteysviranomaiselle. Ennakkoneuvotteluun osallistuivat seuraavat tahot: Ilomantsin kunta, Itä-Suomen elinvoimakeskus, Lapin elinvoimakeskus, Metsähallitus, Pohjois-Karjalan alueellinen vastuumuseo, Pohjois-Karjalan hyvinvointialue, Pohjois-Karjalan pelastuslaitos, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) sekä Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM).

Hankkeesta vastaava teki yhteysviranomaiselle aloitteen YVA-lain 22 a §:n mukaisesta ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja lupamenettelyn yhteensovittamisesta. Yhteysviranomainen ja lupaviranomainen ovat katsoneet, ettei hanke sovellu yhteismenettelyyn. Yhteysviranomainen on ilmoittanut ratkaisusta hankkeesta vastaavalle 11.6.2026.

2.3 Arviointiohjelman vireilletulo

Arviointiohjelma on tullut vireille 21.7.2026, kun hankkeesta vastaava on toimittanut Lupa- ja valvontavirastoon Pampalon kaivoksen toiminnan laajentaminen, hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma).

2.4 Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä pidosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 27.7.2026–26.8.2026. Kuulutus julkaistiin Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla www.lvv.fi > Ajankohtaista. Tieto kuulutuksesta lähetettiin Ilomantsin kunnalle julkaistavaksi kuntalain (410/2015) 108 §:n mukaisesti. Lisäksi arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä pidosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen tiedotettiin Pogostan Sanomat lehdessä 30.7.2026 julkaistulla lehti-ilmoituksella.

Arviointiohjelmasta on voinut tutustua kuulemisaikana:

- Ympäristöhallinnon verkkopalvelussa osoitteessa ymparisto.fi/pampalon-kaivoksen-toiminnan-laajentaminen-YVA
- Ilomantsin kunnan palvelupiste (Soihtulantie 7, 82600, Ilomantsi)
- Ilomantsin kunnan kirjasto (Mantsintie 11, 82600, Ilomantsi)
- Lehtovaaran kylätalo (Hatuntie 196, 82960, Lehtovaara)
- Taistelijan talo (Hatuntie 387, 82967, Hattu)

Arviointiohjelman esittelytilaisuus järjestettiin 11.8.2026. Tilaisuuteen oli mahdollista osallistua etäyhteydellä.

3 Arviointiohjelmasta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiohjelmasta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiohjelmasta toimitettiin yhteysviranomaiselle 11 lausuntoa ja 5 mielipidettä. Lausunnon antoivat seuraavat viranomaiset: Ilomantsin kunta, Ilomantsin kunnan ympäristönsuojelu, Geologian tutkimuskeskus (GTK), Metsähallitus, Itä-Suomen elinvoimakeskus liikenneosasto, Itä-Suomen elinvoimakeskus kalatalousyksikkö, Luonnonvarakeskus (Luke), Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Pohjois-Karjalan alueellinen vastuumuseo, Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuolto ja Väylävirasto. Lisäksi Pohjois-Karjalan pelastuslaitos, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) sekä Puolustusvoimien 3. Logistiikkarykmentti ilmoittivat, ettei heillä ole asiassa lausuttavaa. Mielipiteen antoivat seuraavat tahot: Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri ry, Ilomantsin Luonnonystävät ry ja Lumimuutos Osuuskunta. Lisäksi mielipiteen antoi kolme yksityishenkilöä.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys lausuntojen ja mielipiteiden keskeisestä sisällöstä. Lausuntopyyntö ja lausunnot löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta ymparisto.fi/pampalon-kaivoksen-toiminnan-laajentaminen-YVA. Verkkopalvelussa julkaistuista lausunnoista on poistettu henkilötiedoiksi katsotut ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n mukaiset tiedot.

Yhteenveto lausunnoista

Yleistä

Lausunnoissa hanketta pidettiin pääosin hyvin valmisteltuna ja arviointiohjelmaa kattavana. Useat lausunnonantajat korostivat kuitenkin tarvetta tarkentaa vaikutusarviointeja erityisesti vesistöjen, vesienhallinnan, kaivannaisjätteiden, luontoarvojen ja toiminnan pitkäaikaisten vaikutusten osalta. Lisäksi painotettiin poikkeus- ja häiriötilanteiden tarkastelua sekä riittävän laajojen seurantaohjelmien merkitystä. Esiin nostettiin myös kalataloudelliset vaikutukset ja mahdollinen kaupalliselle kalastukselle aiheutuva mainehaitta.

Vaihtoehdot

Lausunnoissa korostettiin, että vaihtoehtojen VE1a ja VE1b väliset erot tulee arvioida huolellisesti erityisesti rikastushiekan käsittelyn, vesienhallinnan, ympäristökuormituksen, pitkäaikaisten ympäristöriskien ja sulkemisen jälkeisten vaikutusten osalta. Lisäksi esitettiin, että vaihtoehtojen vertailun tulee mahdollistaa ympäristön kannalta turvallisimman toteutustavan tunnistaminen.

Vaikutukset pintavesiin

Pintavesivaikutukset olivat lausunnoissa selvästi eniten esiintynyt vaikutuskohde. Useat lausunnonantajat korostivat pintavesivaikutusten yksityiskohtaisen arvioinnin tarvetta sekä normaalitilanteissa että häiriö- ja poikkeustilanteissa.

Lausunnoissa todettiin kaivostoiminnan vaikutuksia olevan jo havaittavissa vastaanottavissa vesistöissä. Erityisesti esiin nousivat sulfaattien ja muiden liuenneiden aineiden pitoisuuksien nousu, vesistöjen kemiallisen koostumuksen muutokset ja Hattujärven vedenlaadun kehitys. Hattujärvessä on havaittu happitilanteen heikkenemistä ja muita muutoksia, minkä vuoksi vedenoton ja mahdollisten purkuvesien vaikutuksia pidettiin tarpeellisenä arvioida yksityiskohtaisesti.

Useissa lausunnoissa korostettiin sedimenttien tilan selvittämistä, sisäisen kuormituksen arviointia, vesistömallinnuksia ja pitkäaikaisten vaikutusten tarkastelua. Myös tulvatilanteiden, ylivuotojen ja muiden poikkeuksellisten vesienhallintatilanteiden vaikutukset nähtiin keskeisinä arvioitavina asioina. Pintavesivaikutusten tarkkailua esitettiin laajennettavaksi myös vertailualueille, jotta kaivostoiminnan vaikutukset voidaan erottaa luonnollisesta vaihtelusta ja muusta kuormituksesta.

Hankkeen vaikutusalueen katsottiin ulottuvan Hattujärven, Sivakkojoen ja Riitaojan lisäksi ainakin Harkkojärveen, Koitajokeen ja osin Koitereen alueelle. Myös raakaveden ottamisen ja mahdollisten purkuvesijärjestelyjen vaikutukset tulee lausuntojen mukaan arvioida huolellisesti.

Vaikutukset luontoon

Lausunnoissa korostettiin vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen, vesistöekosysteemeihin, kasvillisuuteen, eläimistöön ja suojelualueisiin. Natura-, luonnonsuojelu- ja luonnonsuojeluun varattujen alueiden huomioimista pidettiin tärkeänä. Erityisesti esitettiin, että vaikutukset vesistöekosysteemeihin, uhanalaisiin lajeihin ja luonnon monimuotoisuuteen tulee arvioida myös pitkällä aikavälillä.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Lausunnoissa korostettiin melun, pölyn, liikenteen, ilmapäästöjen, talousvesien laadun ja virkistyskäytön vaikutusten arviointia. Erityisesti pölyn mukana mahdollisesti leviävien haitta-aineiden vaikutukset nousivat esille.

Useissa lausunnoissa tuotiin esiin vaikutukset kalastukseen, virkistyskäyttöön, metsästykseseen, marjastukseen ja sienestyskseen. Kalastuksella katsottiin olevan sekä virkistys- että elinkeinollista merkitystä vaikutusalueella. Lisäksi esiin nostettiin tarve arvioida luonnontuotteiden mahdollisia haitta-ainepitoisuuksia.

Liikennevaikutusten arvioitiin laajennusvaihtoehtoisissa olevan melko vähäisiä, mutta nollavaihtoehtoisissa liikenteen arvioitiin voivan kasvaa myöhemmin malmikuljetusten myötä merkittävästi. Väylävirasto korosti liikenneväylien turvallisuuden, vakauden ja kunnossapidon turvaamista kaikissa hankkeen vaiheissa.

Vaikutukset pohjavesiin

Pohjavesien nykytilan todettiin olevan melko hyvin selvitetty, mutta lausunnoissa esitettiin tarkkailuverkoston täydentämistä ja pohjavesimallinnusten tarkentamista. Pohjaveden laadussa todettiin olevan viitteitä kaivostoiminnan vaikutuksista. Lisäksi korostettiin lähialueiden talousvesien laadun ja riittävyyden seuranta sekä toiminnan mahdollisten vaikutusten arviointia yksityistalouksien vedenhankintaan.

Vaikutukset maa- ja kallioperään

Lausunnoissa korostettiin sivukivien, rikastushiekan ja muiden kaivannaisjätteiden hallinnan merkitystä. Erityisesti esitettiin, että kaivannaisjätteiden ominaisuuksia, pitkäaikaisia ympäristöriskejä ja sulkemisvaiheen vaikutuksia tulee arvioida kattavasti. Myös kallioperän mahdollisia ruhje- ja heikkousvyöhykkeitä pidettiin tarpeellisena selvittää tarkemmin.

Vaikutukset maisemaan, rakennettuun kulttuuriympäristöön ja arkeologiseen kulttuuriperintöön

Maisemavaikutusten arvioitiin lisääntyvän erityisesti sivukivialueiden kasvun ja rikastushiekka-alueen korottamisen seurauksena. Vaikutuksia kulttuuriympäristöön pidettiin vähäisinä. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta todettiin, että hankealueella sijaitsevan kulttuuriperintökohteen rajaus tulee esittää aineistossa asianmukaisesti.

Yhteisvaikutukset

Useissa lausunnoissa korostettiin yhteisvaikutusten arviointia. Erityistä huomiota kiinnitettiin Pampalon hankkeen ja Eteläisen kultalinjan hankkeen välisiin yhteyksiin. Yhteisvaikutuksia pidettiin tärkeinä erityisesti kaivannaisjätteiden, jätealueiden kapasiteetin, vesienhallinnan, ympäristökuormituksen ja Natura-alueisiin kohdistuvien vaikutusten näkökulmasta. Lisäksi tuotiin esiin mahdolliset yhteisvaikutukset muiden alueen toimintojen, kuten turvetuotannon, kanssa.

Yhteenveto mielipiteistä**Yleistä**

Mielipiteissä suhtauduttiin kriittisesti Pampalon kaivostoiminnan laajentamiseen. Arviointiohjelman katsottiin sisältävän epävarmuuksia, minkä vuoksi korostettiin lisäselvitysten ja vaikutusarviointien tarvetta ennen hankkeen mahdollista etenemistä. Mielipiteissä tuotiin esiin myös näkemyksiä luonnonvarojen kestävästä käytöstä, edistämisestä, materiaalien kierrätyksen lisäämisestä ja tuleville sukupolville aiheutuvien vaikutusten huomioon ottamisesta.

Vaihtoehdot

Yhdessä mielipiteessä esitettiin, että hankkeessa tulisi edistää ainoastaan nollavaihtoehtoa (VE0) ja tarkastella myös muita keinoja taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Vaikutukset pintavesiin

Pintavesivaikutukset olivat mielipiteissä selvästi korostunein teema. Useissa mielipiteissä vastustettiin kaivoksen vesistöihin kohdistuvan käytön laajentamista ja esitettiin huoli vedenlaadun heikkenemisestä. Nykyisen toiminnan katsottiin aiheuttavan jo nyt kuormitusta ympäröiviin vesistöihin. Esiin nostettiin erityisesti sulfaatti-, ravinne-, metalli- ja kiintoainekuormitus. Huolta esitettiin Lietojan, Alajoen, Koitajoen ja Hattujärven tilasta. Lisäksi katsottiin, että vesistöjen ennallistamistoimet voivat vaarantua, mikäli kuormitus lisääntyy. Mielipiteissä korostettiin vesienkäsittelyn, vedenpuhdistuksen, suotovesien hallinnan ja poikkeustilanteisiin liittyvän vesien johtamisen tarkempaa arviointia.

Vaikutukset luontoon

Toiseksi eniten mielipiteissä korostettiin alueen merkittäviä luontoarvoja ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä. Kaivostoiminnan laajentamisen arvioitiin voivan heikentää luonnonympäristöjä, ekologisia yhteyksiä ja ennallistettavia elinympäristöjä. Huomiota kiinnitettiin Natura-alueisiin, vanhoihin metsiin, luonnontilaisiin vesiluontokohteisiin sekä uhanalaisiin kasvi-, sammal- ja jäkälälajeihin. Huolta esitettiin

myös alueen linnustosta ja erityisesti uhanalaisten lintulajien elinympäristöistä. Useissa mielipiteissä katsottiin, että luontovaikutuksia ja niiden epävarmuuksia tulee selvittää nykyistä perusteellisemmin.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen (melu ja pöly)

Useissa mielipiteissä esitettiin huoli melun ja pölyn lisääntymisestä toiminnan laajentuessa. Nykyisen toiminnan koettiin jo aiheuttavan melu- ja pölyhaittoja, joiden arvioitiin kasvavan ympärivuorokautisen toiminnan, louhinnan ja läjitysalueiden laajentamisen myötä. Jatkuvan melun katsottiin heikentävän alueen viihtyisyyttä ja luonnonrauhaa. Lisäksi esitettiin huolta pölyn leviämisestä ympäristöön ja sen mahdollisista vaikutuksista luonnontuotteiden, kuten marjojen ja sienten, käyttökelpoisuuteen.

Vaikutukset pohjavesiin

Mielipiteissä esitettiin huolta vaikutuksista pohjaveden määrään ja laatuun. Arvioinneissa katsottiin olevan epävarmuuksia erityisesti pohjaveden pinnan muutosten ja pohjaveden laatuun kohdistuvien vaikutusten osalta. Lisäksi tuotiin esiin havaintoihin perustuva huoli haitta-aineiden ja sulfaatin esiintymisestä pohjavedessä sekä tarve tarkemmille selvityksille ja riippumattomalle arvioinnille.

Yhteisvaikutukset

Useissa mielipiteissä korostettiin samanaikaisten hankkeiden yhteisvaikutuksia. Pampalon kaivoshankkeen, muiden kaivoshankkeiden ja turvetuotantohankkeiden arvioitiin yhdessä voivan lisäävän kuormitusta vesistöihin, Natura-alueisiin ja luonnon monimuotoisuudelle. Yhteisvaikutusten arviointia pidettiin puutteellisena ja sitä vaadittiin tarkasteltavaksi nykyistä kattavammin.

Muut vaikutukset

Mielipiteissä korostettiin luonnonvarojen käytön kestävyyttä, kulutuksen vähentämistä ja kierrätyksen lisäämistä. Lisäksi tuotiin esiin huoli tuleville sukupolville jäävistä ympäristövaikutuksista sekä tarve tarkentaa teknisiä ratkaisuja, riskienhallintaa ja ympäristönsuojelutoimenpiteitä ennen hankkeen mahdollista etenemistä.

4 Yhteysviranomaisen kannanotto arviointiohjelman laajuudesta ja tarkkuudesta sekä ohjeet arviointiselostuksen laadintaan

4.1 Arvioinnin laajuus ja tarkkuus

Yhteysviranomainen katsoo, että ympäristövaikutusten arviointiohjelma täyttää pääosin YVA-lain 16 §:ssä ja YVA-asetuksen 3 §:ssä arviointiohjelmalle asetetut sisältövaatimukset.

Arvioinnissa tulee erityisesti tarkastella toiminnan laajentamisen aiheuttamia muutoksia nykytilanteeseen verrattuna. Arvioinnissa tulee selvittää laajentamisen vaikutusten merkittävyys ja yhteisvaikutukset jo olemassa olevan toiminnan kanssa.

Yhteysviranomaisen korostaa, että vaikutusten arviointia tulee kohdentaa ja rajata erityisesti hankkeen todennäköisesti merkittäviin vaikutuksiin ja niiden raportointiin. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on lähtötietojen ja ennakkoneuvottelun perusteella tehty alustava vaikutusten tunnistaminen ja todennäköisesti merkittäviksi vaikutuksiksi on tunnistettu:

- pinta- ja pohjavesivaikutukset molemmilla purkusuunnilla (Riitaoja-Sivakkojoki-Hattujärvi sekä Lietoja-Alajoki-Koitajoki)
- pöly-, melu- ja värinävaikutukset, joita kohdistuu toimintavaiheessa luontoon ja ihmisiin sekä hankealueella että hankkeen lähivaikutusalueella
- edellisistä vaikutuksista edelleen asutukseen, loma-asutukseen sekä virkistyskäyttöön, kasvillisuuteen ja eläimistöön aiheutuvat vaikutukset

Yhteysviranomaisen yhtyy tähän näkemykseen ja arvioi arvioinnin kohdentumisen oikeasuuntaiseksi. Luontovaikutusten osalta arviointiohjelmassa todetaan, että arviointi kohdennetaan hankkeen lähivaikutusalueelle, mutta ohjelmassa ei ole kuvattu tarkemmin tarkasteltavaa vaikutusaluetta. Tämä tulee esittää selkeästi arviointiselostuksessa. Vaikutukset kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen tulee muutenkin esittää merkittävien ympäristövaikutusten listauksessa nykyisestä poiketen omana vaikutuskohteenaan, irrallisena asutus, loma-asutus sekä virkistyskäyttö vaikutuskohteista. Lisäksi yhteysviranomaisen toteaa, että ilmastovaikutusten arvioinnin poisjättämisen perusteisiin jää epätarkkuuksia, mistä johtuen yhteysviranomaisen katsoo, että ne on syytä selvittää arviointiselostuksessa. Vaikutusalueiden laajuudet eri vaikutuskohteiden osalta tulee esittää arvioinnin yhteydessä.

Arviointiohjelman mukaan vaikutusten merkittävyyden arvioinnissa hyödynnetään soveltuvilta osin IMPERIA-hankkeen menetelmiä ja kriteerejä, mikä on yleisesti käytössä oleva tapa arvioida ympäristövaikutuksia. Yhteysviranomaisen pitää tätä hyvänä käytäntönä.

Arviointityön kulku, sekä vaikutuskohteen herkkyyden ja vaikutuksen muutoksen suuruuden määrittely tulee esittää ja perustella arviointiselostuksessa mahdollisimman läpinäkyvästi ja niin että lukijan on sitä mahdollista seurata. Arvioinnissa tulee korostua erityisesti merkittävien vaikutusten arviointi ja raportointi. Vähemmän merkittäviä vaikutuksia voidaan tarkastella suppeammin, mutta kuitenkin niin, että perustelut miksi on päädytty em. johtopäätökseen on selkeästi esitetty. Vaikutusarviointia tulee tarkistaa arvioinnin edetessä ja tarvittaessa laajentaa sitä selvitystulosten perusteella.

Mikäli jonkin vaikutustyyppin osalta on tarpeen esittää lieventämistoimia, tulee vaikutuksen merkittävyys arvioida ilman toimia ja niiden kanssa. Vaikutukset ja lieventävät toimenpiteet tulee kuvata konkreettisesti tämän nimenomaisen hankkeen osalta ja välttää yleistyksiä.

Esitettyihin lieventämistoimiin tulee olla mahdollista sitoutua haitallisten vaikutusten lieventämiseksi hankkeen jatkosuunnittelussa sekä lupamenettelyjen että toteuttamisvaiheen aikana.

Arviointiohjelmassa on esitetty arvio YVA-menettelyn aikataulusta. Vaikka aikataulu on tiukka, pitää yhteysviranomainen sitä realistisena kattavan ja tuoreen jo olemassa olevan selvitystiedon ansiosta.

Yhteysviranomainen huomauttaa, että kaikessa arvioinnissa tulee käyttää viimeisintä ja ajantasaisinta tietoa.

4.2 Hankekuvaus ja hankkeen vaihtoehdot

Hankekuvaus ja hankkeen vaihtoehdot on pääosin riittävästi kuvattu, mutta yhteysviranomainen edellyttää täydennyksiä seuraavilta osin.

Hankekuvaus

Tukes on 28.2.2025 myöntänyt Pampalon kaivospiirin laajentamiseksi kaivosluvan Pampalo N -nimiselle kaivosalueelle lupatunnuksella KL2024:0003. Arviointiohjelman hankevaihtoehtoissa VE1a ja VE1b Pampalo N -alueelle laajennetaan nykyistä maanalaista kaivosta. Suunnitellun laajennettavan maanalaisen kaivoksen sijoittumista kaivoslupa-alueelle ei ole esitetty arviointiohjelman hankekuvauksissa. Maanalaisen kaivoksen sijoittuminen tulee esittää arviointiselostuksessa.

Sivukiven välivarastointia ja pysyvää sijoittamista avolouhokseen tulee täsmentää sijainnin, pinta-alan, täyttötilavuuden ja muotoilun osalta. Vaikutusarvioinnissa on mahdollisimman tarkasti huomioitava nykyisen rikastushiekka-alueen ja suunnitellun rikastushiekka-alueen laajennusalueen mahdollinen samanaikainen käyttö esimerkiksi vesistövaikutusten arvioinnissa.

Hankevaihtoehtoihin VE1a ja VE1b sisältyvää betoniasemaa ja sen toimintaa, eikä mahdollisia ympäristövaikutuksia ole kuvattu arviointiohjelmassa. Nämä tulee esittää arviointiselostuksessa ja ottaa huomioon vaikutusten arvioinneissa.

Pampalon kaivokseen linkittyvä muu Endomines Oy:n kaivostoiminta

Hankkeesta vastaavalla on lähialueella samanaikaisesti vireillä toisen kaivoshankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely. Eteläisen kultalinjan hankkeesta annettiin yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta 17.4.2026. Yhteysviranomainen katsoo, että Pampalon kaivoshankkeen erillisyyks ja mahdolliset yhtymäkohdat Eteläisen kultalinjan kaivoshankkeen kanssa tuodaan hyvin selkeästi esiin. Erillisyyks ja liittymäpinnat tulee tarkentaa arviointiselostukseen.

Eteläisen kultalinjan kaivoshankkeen YVA-menettelyssä on mukana vaihtoehto VE0+, jossa Eteläisen kultalinjan kaivoshanke ei toteudu, mutta Pampalon kaivos- ja rikastustoiminta jatkuu kulloinkin voimassa olevien lupien puitteissa. Pampaloon rakennetaan myös uusi rikastushiekka-alue Poikopääntien eteläpuolelle. Lisäksi Pampaloon tulee uusi

vedenpuhdistamo, josta vedet puretaan uudella siirtoputkella Hattujärveen. Tämän hankevaihtoehdon (VE0+) yhteys nyt esillä olevaan Pampalon hankkeeseen tulee esittää riittävän tarkasti. Eteläisen kultalinjan hankevaihtoehdon VE0+ rikastushiekka-allas on kooltaan huomattavan suuri ja sillä voi olla merkittäviä ympäristövaikutuksia Pampalon kaivosalueella. Yhteyttä tulee havainnollistaa arviointiselostuksessa.

Poikopääntien eteläpuolinen uusi rikastushiekka-allas ja uusi vedenpuhdistamo tulee huomioida osana yhteisvaikutusten arviointia. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan Endomines Oy:n toimintojen arvioimien kahdessa erillisessä YVA-menettelyssä on sinällään perusteltavissa toiminnan erillinen lupa- ja suunnittelu aikataulu huomioiden. Kokonaisuuden arviointi erillisissä YVA-menettelyissä edellyttää kuitenkin, että kummassakin menettelyssä kaivoskokonaisuuden ympäristövaikutukset arvioidaan niin kattavasti kuin kunkin YVA-menettelyn laatimisajankohtana käytettävissä olevat tiedot mahdollistavat. Lisäksi arviointiselostuksessa tulee tuoda esiin epävarmuudet, joita erillisestä vaikutusarvioinnista voi mahdollisesti aiheutua.

Arviointiohjelman mukaan Eteläisen kultalinjan hankkeen yhdessä toteutusvaihtoehdossa louhittu malmi rikastetaan Pampalon rikastamolla ja rikastushiekka sijoitetaan Pampalon uudelle rikastushiekka-alueelle. Lisäksi potentiaalisesti happoa muodostavien (PAF) sivukivien alueelle voidaan sijoittaa Karjalan kultalinjan satelliittiesiintymien koelouhinnassa syntyviä PAF- sivukiviä. Yhteysviranomainen yhtyy GTK:n lausuntoon, jonka mukaan arviointiselostuksessa tulee tarkastella riittävän selkeästi näiden hankkeiden välisiä yhteyksiä ja yhteisvaikutuksia erityisesti kaivannaisjätteiden hallinnan näkökulmasta. Arvioinnissa tulee esittää, miten mahdollinen Eteläisen kultalinjan malmien rikastus Pampalossa vaikuttaa rikastushiekan ja sivukivien kokonaismääriin, jätealueiden kapasiteettiin, vesienhallintaan, ympäristökuormitukseen sekä sulkemistrategiisiin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää potentiaalisesti happoa muodostavien (PAF) sivukivien määrään, laatuun ja pitkäaikaisiin ympäristöriskeihin sekä siihen, miten nämä on huomioitu jätealueiden mitoituksessa ja vaikutusarvioinneissa.

Pampalon kaivoshankkeeseen linkittyy myös Pampalon kaivospiiriin rajoittuva Pampalon lampien (Pampalo NW) kaivospiiri (kaivoslupapäätös 7.11.2023, KL2011:0003-01). Mikäli esiintymän hyödyntämistä suunnitellaan, tulee myös sen perustila selvittää ja arvioida esiintymän hyödyntämisen aloittamisen ympäristövaikutukset ja niiden yhteisvaikutukset muiden YVA-menettelyssä mukana olevien toimintojen kanssa. Huolimatta siitä, suunnitellaanko esiintymän hyödyntämistä, tulee arviointiselostuksessa havainnollistaa Pampalo NW kaivospiirin rooli osana Pampalon kaivoksen kokonaisuutta.

Kaivannaisjätteet

Kaivannaisjätteitä koskevat luvut 4.5.6 ja 4.6 palvelevat sellaisenaan heikohkosti YVA-lain asettamia tavoitteita lisätä kaikkien tiedonsaantia. Luvussa esitettyjen tulostaulukoiden 4-11, 4-12, 4-13 ja 4-16 sisältämien maaperän pilaantumisen ja puhdistustarpeen arvioinnista (VnA 214/2007) annetun asetuksen mukaisten kynnysarvojen ja ohjearvojen esittämiseen käytetty värikoodaus on harhaanjohtava. Jää epäselväksi, onko ohjearvojen esittämisellä kyseisissä taulukoissa jokin tarkoitus, kerran niitä tai niille annettua

värikoodia ei käytetä taulukoissa tai ylipäätään ympäristövaikutusten arvioinnin tukena. Jätelain (646/2011) 8 §:n etusijajärjestyksen mukaan toimittaessa syntyvä jäte on ensisijaisesti valmisteltava uudelleenkäyttöä varten tai toissijaisesti kierrätettävä se, hyödynnettävä jäte muulla tavoin ja vasta viimeisenä vaihtoehtona, loppukäsiteltävä. Muun muassa näitä toimia koskien VnA 214/2007 mukaiset ylempi- ja alempi ohjearvo voivat olla merkityksellisiä. Yllä esitetyt tiedot tulee esittää nykyistä selkeämmin arviointiselostukseen.

Pampalon kaivoksen alueelta otettujen sivukivi- ja malmikivinäytteiden edustavuus (kaivannaisjäteasetus, VnA 190/2013, Liite 3 B 3 kohta) jää epäselväksi. Lisäksi saadaan vaikutelma, että sivukivien mineralogisia ominaisuuksia ei olisi raportoitu kaivannaisjäteasetuksen vaatimusten mukaisesti. Edellä mainituilla kahdella lauseella viitataan kappaleisiin 4.6.1, 4.6.1.5, 4.6.1.2 ja 4.5.6.2. Tiedot tulee esittää kaivannaisjäteasetuksen mukaisesti ja raportoida nykyistä selkeämmin arviointiselostuksessa.

Kaivannaisjätteiden ympäristöominaisuuksien, myös sivukiven ja pintamaan, sekä kaivannaisjätealueiden ominaisuuksien tarkkailu on välttämätön toimi kaivoksella sen elinkaaren aikana. Yhden näytteen kosteuskammioke (aloitettu 2026) ei ennalta arvioiden anna riittävää tietoa kaivannaisjätejakeiden pitkäaikaiskäyttäytymisestä ja tämänkin näytteen edustavuus näytteen käyttötarkoitus huomioiden tulee esittää viimeistään ympäristölupaa vireille saattaessa. Yhteysviranomainen kuitenkin suosittelee, että pitkäaikaiskäyttäytymisen vaikutuksia kuvataan sanallisesti jo arviointiselostukseen.

Toiminnasta syntyvien kaivannaisjätteiden pitkäaikaisvaikutukset ympäristössä on arvioitava kaikille vaihtoehdoille. Arviointiselostuksen tulee sisältää esitys kaivannaisjätteiden hyötykäytön nykytilanteesta ja mahdollisuuksista lisätä hyötykäyttöä tulevaisuudessa. Myös hyötykäyttöä käytännössä rajoittavat tekijät on tuotava esille.

4.3 Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät

Ympäristön nykytila

Hankkeen nykytilan kuvaus ja vaikutusalueen rajaukset muodostavat lähtökohtaisesti riittävän pohjan todennäköisesti merkittävien tai merkittävyydeltään epävarmojen vaikutusten tunnistamiseksi. Yhteysviranomainen näkee hyvänä, että vaikutusalueen rajauksia on valmistauduttu määrittelemään uudelleen, mikäli arvioinnin myötä ympäristövaikutuksella ilmenee olevan ennakoitua laajempi vaikutusalue.

Pintavesien ja luonnonympäristön nykytilakuvauksia koskevia huomautuksia esitetään omissa kappaleissaan.

Arvioitavat ympäristövaikutukset

Arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi yhteysviranomainen edellyttää arvioinnissa huomioimaan eri ympäristövaikutusten osalta seuraavissa kappaleissa esitetyt asiat.

Vaikutukset pintaveteen

Arviointiohjelmassa hanke- ja nykytilan kuvaus, eri vaihtoehdot (V0, V1a ja V1b) sekä pintavesivaikutusten arviointi on pääpiirteissään esitetty riittävästi. Vaikutusten rajaaminen purkusuunnittain on riittävä. Arviointiohjelman mukaan ympäristövaikutusten selvitys kattaa toiminnan ja sulkemisen jälkeisen ajan. Yhteysviranomaisen edellyttää kuitenkin joitakin tarkennuksia ja täydennyksiä ympäristövaikutusten arviointiin.

Arviointiohjelman mukaan vesien johtamissuunnat pysyvät ennallaan ja ovat kaikissa hankevaihtoehdoissa samat. Yhteysviranomaisen katsoo, että siirtoputken (sekä veden otto että kaivosvesien poisjohtaminen) käyttöä ja vesistövaikutuksia tulee suunnitelmassa selventää, huomioiden myös, miten raakaveden otto vaikuttaa Hattujärven hydrologisiin ja ekologisiin olosuhteisiin. Vesienhallinnan ja -käsittelyn kuvaus tulee selkeyttää arviointiselostukseen.

Arviointiohjelmassa esitetty vesistövaikutusten arviointi ja käytettävät menetelmät ovat pääpiirteissään kattavat. Arviointiohjelman mukaan vesistövaikutuksia mallinnetaan, mutta käytettävistä malleista ei ole kerrottu. Käytetyt menetelmät/mallit, käytetyn aineiston ajantasaisuus ja tulosten johtopäätökset tulee kuvata arviointiselostuksessa. Yhteysviranomaisen edellyttää, että tarkasteluihin sisältyy myös vuodenaikaisvaihtelu

Yhteysviranomaisen yhtyy GTK:n lausumaan siitä, ettei arviointiohjelmassa ole pintavesien kuvauksessa esitetty jo olemassa olevan kaivostoiminnan vaikutusta alapuolisiin vesistöihin eikä vertailutilannetta luonnontilaan nähden. Yhteysviranomaisen edellyttää, että arviointiselostukseen tulee pintavesien osalta kuvata pitkän ajan muutokset ja mahdollisuuksien mukaan sitä, millainen tilanne on ollut ennen toiminnan aloittamista. Tarkasteluun voi käyttää toimintaa edeltäneiden ja alkuvaiheen seuranta-/tarkkailuaineistoja sekä tarvittaessa vertailuna aineistoja saman tyyppisistä alueen vesistöistä, joissa ei ole kaivostoiminnan paineita.

Arviointiohjelmassa mainitaan sedimenttitutkimus, joka on suunniteltu tehtävän vuonna 2026. Yhteysviranomaisen pitää sedimenttitutkimusta tarpeellisenä. Arviointiohjelmassa mainitut sedimenttinäytteet tulee ottaa kohteista, joista saadaan edustava kerroksellinen (stratigrafinen) sedimenttinäyte, jolloin saadaan tietoa myös toimintaa edeltäneistä historiallisista olosuhteista. Lisäksi yhteysviranomaisen suosittelee sedimentin fosforipitoisuuden määrittämistä fraktioimalla, jolla voitaisiin selvittää sisäisen kuormituksen riskiä.

Arviointiohjelmassa mainitut biologiset lisäselvitykset ovat myös tarpeen. Biologisten selvitysten tuloksia tulee tarkastella vesienhoidon indeksien lisäksi siten, että arvioidaan lajiston ilmentämiä elinympäristöjen ominaisuuksia ja mahdollisia muutoksia.

Arviointiohjelmassa on todettu, että neljännen kauden vesienhoidon luokitustulokset tullaan huomioimaan arviointiselostuksessa. Yhteysviranomaisen pitää tätä tarpeellisenä, koska alueen vesistöjen ekologisessa tilassa on tapahtunut muutoksia 3. ja nyt meneillään olevan 4. kauden alustavan luokittelun välillä. Esimerkiksi Hattujärvessä uusimman ekologisen luokittelun mukaan 3/5 biologisen laatutekijän tila on heikentynyt verrattuna 3.

kauden luokitteluun. Lisäksi yhteysviranomaisen toteaa, että nykytilan kuvauksessa Lietojan osalta on todettu virheellisesti, ettei se ole vesimuodostuma. Yhteysviranomaisen korjaa, että Lietoja on rajattu osaksi Alajoen vesimuodostumaa ja kuuluu siten Alajoen tilaluokitteluun.

Arviointiohjelmassa todetaan, että toiminnan sulfaattikuormitus näkyy alueen vesien laadussa. Yhteysviranomaisen edellyttää, että sulfaatin käsittelyyn ja vähentämiseen tulee kiinnittää huomiota selostuksessa. Lisäksi yhteysviranomaisen huomauttaa, että pintavesien osalta ei ole huomioitu mustaliuskealueita. Mustaliuskealueet tulee huomioida vaikutusten arvioinnissa ja vaikutusten lieventämisessä.

Hankkeen mahdolliset yhtymäkohdat alueella tehtyihin vesistökunnostuksiin ja mahdolliset vaikutukset niihin tulee esittää arviointiselostuksessa. Mikäli yhtymäkohtia ei ole tai niihin ei katsota olevan vaikutuksia, tulee sekin esittää perusteluineen. On hyvä, että ilmastomuutos huomioidaan myös vesistövaikutuksia tarkasteltaessa.

Vaikutukset pohjaveteen

Pohjavesien osalta nykytilan kuvaus on pääosin riittävä. Alueen vaikutuspiirissä ei ole luokiteltuja pohjavesialueita. Arviointiselostuksen mallinnuksen yhteydessä tulee kiinnittää huomiota mallinnuksessa käytettävään riittävään geologiseen ja hydrogeologiseen tietoon. Alueen pohjavesimallinnuksien ja pohjaveden virtaussuuntien perusteella on arvioitava myös potentiaalisten haitta-aineiden leviämissuunta louhoksista ja kaivannaisjätealueilta.

GTK:n antaman lausunnon mukaan lineamentit 1:500 000-aineiston (GTK 2026) perusteella kaivosalueen läpi on tulkittu kulkevan lineamentti, eli mahdollinen heikkousvyöhyke kalliossa. Näin ollen kaivoksen ruhjeselvitys tulee tehdä, jotta pohjavesivaikutukset tulevat kunnolla selvitettyiksi. Selvityksissä on suositeltavaa käyttää geofysikaalisia tutkimuksia tai aineistoja yhdistettynä kairautietoon, millä voidaan saada lisää tietoa alueen geologisista olosuhteista ja kallioperän ruhjeista.

Nykytilan kuvauksen perusteella pohjaveden virtaussuunta kääntyy tällä hetkellä kohti louhosta alentaen vesipintoja louhoksen ympäristössä. Arviointiselostuksessa on esitettävä arvio siitä, mikä vaikutus erityisesti suunnitelluilla louhoslaajennuksilla olisi pohjavesivirtaamiin. Huomiota on kiinnitettävä myös siihen, millaisia muutoksia pohjavesien pinnankorkeuksissa ja virtaussuunnissa tulisi tapahtumaan toiminnan päättymisen jälkeen, kun louhokset täyttyvät vedellä. Pohjaveden todennäköiset virtaussuunnat eri hankevaihtoehdoissa hankkeen elinkaaren eri vaiheissa tulee visualisoida karttakuvoin. Visualisointiin on lisättävä mahdolliset pohjavedestä riippuvaiset pienvedet ja talousvesikaivot.

Talousvesikaivoja koskeva paikkatieto luokituu arkaluontoiseksi ympäristötiedoksi, eikä sitä niin ollen tule esittää julkisilla kartoilla. Vaikutuksia tiedossa oleviin talousvedenottopaikkoihin tulee kuitenkin arvioida ja arviointitulokset on kuvattava arviointiselostuksessa yleisemmällä tasolla yksilöimättä kaivojen tarkkaa sijaintia. Lisäksi

tulee laatia viranomaiskäyttöön tarkoitettu salassa pidettävä liite, jossa yksityiskaivojen sijainnit suhteessa kaivostoimintoihin, pohjavedenpinnankorkeuksiin ja pohjaveden virtaussuuntiin eri mallinnustilanteissa on esitetty.

Arviointiselostuksesta ei saa käsitystä perustuuko alueen lähdekartoitus karttatarkasteluun vai paikan päällä tehtyyn kartoitukseen. Louhoksen vesipinnan alentaminen voi vaikuttaa muun muassa luonnontilaisten lähteiden tilaan ja viimeistään arviointiselostusvaiheessa on oltava selvillä, onko kaivoksen vaikutuspiirissä sellaisia vesilain (587/2011) 2 luvun 11 §:n mukaisia vesiluontotyyppisiä, joiden luonnontila voisi vaarantua kaivostoiminnan tai sen kuivatuksen seurauksena. Kaivostoiminta-alueiden ja niiden välittömän vaikutusalueen osalta lähteet ja muut vesilain 2 luvun 11 §:n tarkoittamat luonnontilaiset pienvedet tulee lähtökohtaisesti tehdä maastokartoituksena, ellei alueelle ole olemassa kattavaa pienvesien inventointiaineistoa.

Vaikutukset kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen

Luonnonympäristö ja Natura-alueet

Arviointiohjelmassa esitetty hankealueen luonnonympäristön nykytilan kuvaus on pääosin riittävä, mutta yhteysviranomaisen esittää muutamia huomioita.

Hankkeessa on laadittu luontoselvityksiä vuosina 2025–2026 ja näistä vuonna 2025 laadittu selvitys on arviointiohjelman liitteenä. Arviointiohjelmasta ei käy ilmi, mitä luontotyyppisiä, lajeja tai lajiryhmiä on selvitetty vuonna 2026 ja minkä alueen selvitys kattaa. Nämä tiedot tulee esittää arviointiselostuksessa. Vuonna 2025 tehty luontoselvitys on kattava sekä laji- että luontotyyppitietojen osalta ja siinä käytetyt menetelmät ovat asianmukaisia. Selvitys kattaa kaivospiirin alueen. Yhteysviranomaisen näkemys on, että hankkeen vaikutusten luotettava arviointi edellyttää ajantasaista tietoa myös hankkeen vaikutusalueen luontoarvoista.

Hankealueen läheisyydessä sijaitsee Koitajoen Natura-alue (FI0700043, SAC), joka on suojeltu sekä luonto- että lintudirektiivin mukaisena alueena (SAC, SPA). Arviointiohjelman laadinnan yhteydessä on tehty luonnonsuojelulain 35 §:ssä tarkoitetun Natura-arvioinnin tarpeen arviointi, jonka johtopäätös on, ettei varsinaista Natura-arviointia katsota tarpeelliseksi. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen vesistövaikutusten arviointiin liittyy sellaisia epävarmuuksia, että Koitajoen Natura-alueen suojeluperusteisiin, erityisesti Fennoskandian luonnontilaisiin jokireitteihin ja saukkoon, kohdistuvia merkittävästi heikentäviä vaikutuksia ei voida riittävällä varmuudella sulkea pois. Yhteysviranomaisen katsoo, että Koitajoen Natura-alueelle (FI0700043, SAC) tulee laatia luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen Natura-arviointi.

Kalasto ja kalastus

Itä-Suomen elinvoimakeskus kalatalousviranomaisena huomautti lausunnossaan, että Harkkojärvi on virkistyskalastuksen kannalta merkittävä järvi, josta ei tiettävästi ole

olemassa tarkempia tietoja kalastuksesta tai kalastosta. Harkkojärvi tulee ottaa huomioon arviointia tehtäessä.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen (pöly, melu ja värinä)

Arviointiohjelmassa on kuvattu riittävällä tarkkuudella, miten vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen tullaan arvioimaan. Hankkeesta vastaavalla on myös käytössään hyvät lähtötiedot muun muassa aiemman vuorovaikutustyön kautta ja tietoja täydennetään edelleen asukaskyselyn avulla.

Arviointiohjelman perusteella jää epäselväksi, mikä vaikutus laajenevalla maa-alaisella kaivostoiminnalla tulee olemaan Pampalo N -alueella ja sen lähialueilla sijaitsevien yksityisessä omistuksessa olevien kiinteistöjen ja Hatuntien (maantie 522) käyttöön. Arviointiohjelman mukaan lähimmät asuin- ja lomarakennukset sijaitsevat 1,3–1,5 kilometrin etäisyydellä Pampalon kaivosalueesta. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan lähimmät laajennusalueen ulkopuoliset asuinrakennukset sijaitsevat laajennusalueen lounaispuolella, noin 160 metrin etäisyydellä (Tornipelto) ja laajennusalueen koillispuolella noin 250 metrin etäisyydellä (Pienivaara). Hankkeesta vastaava on aiemmin esittänyt lunastavansa asuinkäytössä olevan kiinteistön kaivosyhtiön käyttöön. Asian nykytilanne tulee päivittää arviointiselostukseen. Lisäksi arviointiselostukseen tulee selvittää, mikä ja mistä johtuva vaikutus laajentamisella on laajennusalueen maan pinnalla tapahtuvaan asumiskäyttöön, maa- ja metsätalouskäyttöön ja jokaisen oikeuksin tapahtuvaan käyttöön sekä onko laajentamisella vaikutusta Hatuntien käyttämiseen.

Pöly

Arviointiohjelman mukaan Pampalon kaivoksen merkittävimmät ilmapäästöt aiheutuvat louhinnassa syntyvistä pölypäästöistä sekä malmin ja sivukiven kuljetuksen aiheuttamasta tien pölyämisestä sekä kaivosalueen yleisestä pölyämisestä. Pienhiukkasten leviämistä ympäristöön on tarkoitus mallintaa PM10-kokoluokan hiukkasille, mitä yhteysviranomainen pitää YVA-vaiheessa riittävänä. Mittaukset tulee mahdollisuuksien mukaan ajoittaa toiminnan aktiiviseen vaiheeseen. Arviointiselostuksessa tulee myös esittää tehtyyn mallinnukseen ja arviointituloksiin perustuva asiantuntija-arvio PM2.5 -mallinnuksen tarpeesta hankkeen jatkosuunnittelu- tai lupavaiheessa.

Arviointiohjelman mukaan kaivoksella ei ole toistaiseksi ollut tuotannon aikaista pölynhallintatarvetta. Rikastushiekka-altaan korottamisen seurauksena alueen arvioidaan joutuvan nykyistä enemmän alttiiksi tuulten vaikutukselle, mikä voi lisätä rikastushiekkan kuivumista ja siten myös pölyämistä. Yhteysviranomainen yhtyy tähän näkemykseen. Pölyämisen osalta on kiinnitettävä huomiota nykyisen rikastushiekka-altaan ja suunnitellun rikastushiekka-altaan laajennuksen patojen kasvaviin harjakorkeuksiin ja tuotannon aikaisen pölynhallintatarpeen arviointiin. Toteuttamismahdollisuuksia arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös hienojakeista mineraaliainesta (VnA 190/2023 Liite 3 A 1 d) kohta) sisältävän alueen pölyäminen ja siitä mahdollisesti aiheutuvien vaikutusten ehkäiseminen. Lisäksi on huomioitava ilmastomuutoksen myötä

mahdollisesti lisääntyvät kuivuusjaksot sekä arvioitava, voivatko nämä lisätä pölyepisodien toistuvuutta ja/tai kestoja.

Yhteysviranomaisen yhtyy Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuollon lausumaan siitä, että sekä laskeutuva että leijuva pöly tulee huomioida ja jos jonkin haitallisen aineen pitoisuudet luonnontuotteissa ovat syystä tai toisesta taustasta koholla, tulee alueelle pitoisuuksien mukaan rajata käyttörajoituksia tai antaa käsittelyohjeita.

Melu

Arviointiohjelman mukaan hankkeen todennäköisesti merkittäviksi ympäristövaikutuksiksi on tunnistettu muun ohella melu- ja värinävaikutukset, joita kohdistuu toimintavaiheessa luontoon ja ihmisiin sekä hankealueella että sen lähivaikutusalueella. Melun vaikutukset kohdistuvat ihmisten lisäksi eläimistöön, luonnonympäristöön ja alueen ääniympäristöön. Yhteysviranomaisen yhtyy tähän näkemykseen. Nämä vaikutukset tulee ottaa huomioon vaikutusarvioinnissa.

Arviointiohjelman melu ja värinä -kappaleessa todetaan, että Pampalon kaivoksen toiminnan laajentamisen aiheuttamien muutosten ei arvioida olevan merkittäviä melun tai värinän osalta. Melu- ja värinävaikutukset on kuitenkin nimetty yksiksi hankkeen todennäköisesti merkittävistä vaikutuksista. Asia tulee selventää arviointiselostukseen. Yhteysviranomaisen näkee melu- ja värinävaikutukset hankkeen todennäköisesti merkittävänä vaikutuksina.

Arviointiohjelmassa esitetty arviointikokonaisuus vaikuttaa lähtökohtaisesti riittävältä. Ohjelmassa olisi kuitenkin voitu esittää tarkemmin ne laskenta- ja mallinnusmenetelmät, joita melun ja värinän leviämisen arvioinnissa tullaan käyttämään. Arviointiselostuksessa tulee kuvata käytetyt menetelmät ja niiden soveltuvuus hankkeen vaikutusten arviointiin.

Melutarkasteluissa tulee keskiäänitasojen lisäksi harkita myös toiminnasta aiheutuvien enimmäisäänitasojen arviointia lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Lisäksi tulee arvioida melun erityispiirteiden, kuten impulssimaisuuden, kapeakaistaisuuden ja pienitaajuisuuden esiintymistä sekä niiden mahdollista leviämistä ympäristöön. Arviointiohjelmassa esitetyt mittaukset tukevat hyvin mallinnusten ja vaikutusarvioinnin laatimista.

Arviointiohjelmassa ei kuvata riittävällä tarkkuudella, miten hankkeen eteneminen ja toiminnan muuttuminen hankkeen eri vaiheissa huomioidaan melu- ja värinävaikutusten arvioinnissa. Arviointiselostuksessa tulee esittää riittävän yksityiskohtainen kuvaus toiminnan eri vaiheista sekä niihin liittyvistä melua ja värinää aiheuttavista toiminnoista. Selostuksessa tulee kuvata muun muassa louhinnan eteneminen, toiminnan sijoittuminen eri vaiheissa sekä melua ja värinää aiheuttavien toimintojen määrät, kuten räjäytysten määrä ja ajoittuminen.

Arviointiselostuksessa tulee lisäksi tarkastella toiminnan vaikutuksia alueen ääniympäristöön kokonaisuutena. Vaikka alueella on harjoitettu kaivostoimintaa jo

pitkään, toiminnan laajentaminen voi edelleen muuttaa alueen ääniympäristöä.
Vaikutusten arvioinnissa tulee kuvata myös nämä muutokset suhteessa nykytilanteeseen.

Yhteysviranomainen yhtyy Pohjois-Karjalan ympäristöterveydenhuollon lausumaan siitä, että meluvaikutukset asutukselle tulee huomioida. Arviointiselostuksessa tulee erityisesti arvioida Pampalo N-nimisellä kaivoslupa-alueella KL2024:0003 harjoitettavan maanalaisen kaivostoiminnan melu- ja värinävaikutukset kaivoslupa-alueella sijaitsevaan ja sen läheisiin asuinkiinteistöihin sekä niiden asumisviihtyvyyteen.

Tärinä

Tärinän osalta arvioinnissa tulee rakennuksiin kohdistuvien vaikutusten lisäksi tarkastella myös asukkaiden kokemaa tärinää sekä siitä mahdollisesti aiheutuvaa haittaa. Lähimpien häiriintyvien kohteiden osalta yhteysviranomainen suosittelee toiminnasta aiheutuvan runkomelun esiintymisen arvioimista.

Arviointiohjelmassa (s. 190) todetaan, että "Kaikissa mittauksissa räjäytysten aiheuttama tärinä on ollut alle 2,5 mm/s, mikä alittaa reilusti Sosiaali- ja terveysministeriön tärinälle asettamat ohjearvot". Viittaus esitettyyn lähteeseen ei vaikuta olevan oikea. Myöskään viittaukselle Sosiaali- ja terveysministeriön tärinälle asettamaan ohjearvoon ei ole esitetty lähdettä eikä tällainen STM:n antama yleinen tärinän ohjearvo ole tiedossa. Tältä osin arviointiselostuksessa tulee tarkistaa käytetyt lähteet ja oikaista mahdolliset virheelliset viittaukset.

Muut ympäristövaikutukset

Muut ympäristövaikutukset kappaleessa tarkastellaan vaikutuksia, jotka voivat nousta arvioinnin tulosten myötä merkittäviksi tai niihin liittyy ennalta arvioiden niin paljon epävarmuuksia, ettei niiden merkittävyyttä voida sulkea pois. Arviointiselostuksessa muiden vaikutusten tarkastelun tarpeellisuus ja laajuus tulee arvioida asiantuntijaharkintaan perustuen. Sellaiset vaikutukset, joiden ei arvioida olevan merkittäviä, voidaan perustellusti rajata arvioinnin ulkopuolelle.

Yhteysviranomainen esittää seuraavissa kappaleissa, miltä osin arviointiohjelmassa on esitetty liian laajaa arviointia ja rajaa, mitä ympäristövaikutuksia ei tarvitse jatkossa huomioida. On huomioitava, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä voidaan tehdä myös sellaisia vaikutusarviointeja, joita yhteysviranomainen ei vaadi.

Vaikutukset ilmastoon

Arviointiohjelmassa esitetään, että ilmastovaikutusten arviointia ei toteuteta. Arviointiohjelmassa todetaan, että toiminnan intensiteetti jatkuu nykyisellään eikä siten kasvihuonekaasupäästöjen arvioida juurikaan muuttuvan hankkeen muutoksen johdosta. Yhteysviranomainen toteaa, että kaivoshankkeiden pitkän elinkaaren takia ilmastovaikutuksia ei voida täysin syrjäyttää ja ne on syytä ottaa huomioon vaikutusarvioinnissa.

Arviointiohjelmassa ei ole esitetty hankkeen aiempaa ilmastoarviointia, mihin arviointiohjelmassa epäsuorasti viitataan. Lähtökohtaisesti yleistasoinen vaikutusten kuvaaminen ja laadullinen arvio merkittävydestä on riittävää ja arviointi voidaan toteuttaa olemassa oleviin tietoihin ja arviointityökaluihin nojaten.

Yhteysviranomaisen näkee hyvänä, että ilmastovaikutukset tullaan huomioimaan osana vesienhallinnan, pintavesivaikutusten ja ilmastomuutokseen sopeutumisen tarkastelua. Esimerkiksi lyhytkestoisten rankkasateiden lisääntyminen ja kuivuusjaksojen todennäköisyyksien lisääntyminen tulee huomioida. Arvioinnissa on tuotava ilmi, millaisin oletuksin ja lähtötiedoin arviointi sekä tulosten johtopäätelmät on laadittu. Suomen Ympäristökeskuksen hulevesitulvakartoituksessa on käytetty esimerkiksi 1/100 vuoden sateen skenaariota noin 52 mm/h sekä erillistä 80 mm/h maksimisadetarkastelua. Yhteysviranomaisen suosittelee myös Ilmatieteenlaitoksen rankkasadeselvityksien hyödyntämistä.

Vaikutukset liikenteeseen

Yhteysviranomaisen yhtyy hankkeesta vastaavan ja Itä-Suomen elinvoimakeskuksen liikenneosaston näkemykseen siitä, ettei liikennevaikutusten arviointia ole tarpeen tehdä.

Yhteysviranomaisen kuitenkin huomauttaa, että liikennevaikutukset tulee kuvata lyhyesti arviointiselostuksessa. Kuvauksessa tulee huomioida Itä-Suomen elinvoimakeskuksen liikenneosaston lausunto, jonka mukaan vaihtoehtojen välisiä eroja liikennevaikutusten osalta tulee selkeyttää. Lisäksi tulee ottaa huomioon Väyläviraston lausunnon huomautus liikenneväylien vakavuuden ja turvallisuuden varmistamisesta.

Vaikutukset alueidenkäyttöön

Alueen kaavatilanne on kuvattu arviointiohjelmassa asianmukaisesti. Voimassa oleva kaavataso alueella on maakuntakaava. Lisäyksenä arviointiohjelmassa esitettyyn (kohta 8.1.4), tulee huomioida vireillä oleva Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2045 ja kaavaa varten laaditut selvitykset.

Hankealue laajenee osittain voimassa olevan maakuntakaavan valkoiselle alueelle. Tältä osin tulee tarkastella hankkeen suhdetta maakuntakaavan ratkaisuihin kokonaisuutena sekä huomioida maakuntakaavan yleismääräykset, hankkeen vaikutusalueelle kohdistuvat kaavamerkinnot ja -määräykset sekä mahdolliset yhteensovittamistarpeet muun alueidenkäytön kanssa.

Vaikutukset arkeologisen kulttuuriperintöön, maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön

Alueen maiseman ja kulttuuriympäristön kannalta tärkeät arvokohteet on tunnistettu riittävästi. Arviointiohjelman mukaan maisemavaikutusten tarkasteluun laaditaan havainnekuvia. Havainnekuvat tulee laatia merkittävistä näkymäsuunnista.

Vaikutuksia arkeologisiin kohteisiin ei esitetä arvioitavan, koska Pampalon kaivospiirille vuonna 2025 tehdyssä arkeologisessa inventoinnissa ei ole löydetty muinaisjäännöksiä tai

muita kulttuuriympäristökohteita ja maanalaisen louhinnan vaikutusten ei katsota ulottuvan uuden kaivoslupa-alueen maanpäällisiin kohteisiin. Yhteysviranomaisen yhtyy näkemykseen siitä, ettei arkeologisten kohteiden vaikutusarviointia ole tarpeen tehdä. Yhteysviranomaisen kuitenkin toteaa, että vuoden 2025 inventoinnin jälkeen hankkeen suunnitelmissa on tapahtunut muutoksia, kuten purkuputken linjauksen muuttuminen. Arkeologiset kohteet ja muu kulttuuriperintö tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa ja rakentamisvaiheessa riippumatta siitä, arvioidaanko maanalaisella louhinnalla olevan suoranaisia vaikutuksia maanpäällisiin kohteisiin. Mikäli hankesuunnitelma muuttuu edelleen tai rakentamistoimenpiteet kohdistuvat uusille alueille, tulee vaikutukset arkeologisiin kohteisiin arvioida uudelleen.

4.4 Ympäristöriskit

Arviointiohjelman mukaan avolouhosta ja maanlaista kaivosta on tarkoitus syventää ja sekä laajentaa kaivostunnelia nykyisen kaivosalueen pohjoispuolelle, seututien alitse. Ympäristöriskien asianmukainen arviointi ja haitallisten ympäristövaikutusten ehkäiseminen edellyttävät hankealuekohtaista tietoa kallioperästä (kaivannaisjäteasetuksessa, hyödynnettävän esiintymän geologiset tiedot, Liite 3 A b) kohta). Hankealuekohtaisilla kallioperän ominaisuuksilla on vaikutuksensa myös rakentamisen suunnitteluun ja yleiseen turvallisuuteen.

Hatun liuskejakson kuvausta ei sellaisenaan voi pitää riittävänä tietona. Hankealue sijaitsee kohonneiden taustapitoisuuksien alueella Ilomantsin arseeniprovinssissa, jonka vuoksi luvussa 4.6.1.3 mainitut käynnissä olevat pohjarakenne- ja hankealueen pintamaiden geokemiallisia ominaisuuksia selvittävät tutkimukset ja niiden perusteella laaditut selvitykset tulee sisällyttää arviointiselostukseen.

Hankealuekohtaisen tiedon hankkimiseksi tehty näytteiden otto ja analysointi sekä geofysikaalisin menetelmin tehty tutkimukset muodostavat osan kaivosalueen parhaisiin käyttökelpoisiin menetelmiin pohjautuvasta suunnittelusta. Kallioperäkairausten kairasydänaineistosta olisi voitu tehdä ympäristögeologista näytteenottoa sivukivien ja malmin harme- tai malmimineraalien, muun muassa arseenikiisun ja kuituisten silikaattien havaitsemiseksi ja kartoittamiseksi (VnA 190/2023 Liite 3 A b) kohta). Vuonna 2026 rikastushiekan mineralogista koostumusta (4.5.6.2) on tutkittu ainoastaan XRD menetelmällä, jolla sulfidimineraaleja ei annetun tiedon mukaan voi tunnistaa kyseessä olevasta näytematriksista, eli Pampalon rikastushiekanäytteestä. Mahdollisten kuituisia muotoja omaavien mineraaliryhmien osalta ei ole otettu kantaa niiden kuituisuuteen tai että sisältääkö tutkittu näyte kuituisia mineraaleja terveydelle haitallisessa muodossa. Yhteysviranomaisen yhtyy GTK:n lausuntoon, jonka mukaan arviointiselostukseen on suositeltavaa selvittää kuitumineraalien ja asbestimuotoisten mineraalien esiintyminen riittävän kattavin tutkimuksin niillä alueilla, joilla kiveä louhitaan, murskataan, prosessoidaan, varastoidaan tai läjitetään.

Arviointiohjelman mukaan arviointiselostuksessa kuvataan yleisellä tasolla eri vaihtoehtojen vaikutusta padosta/padoista aiheutuvaan vahingonvaaraan ja patojen luokittelu sekä varsinainen vahingonvaaraselvitys tullaan tekemään vasta

ympäristölupavaiheessa. Yhteysviranomainen yhtyy tähän näkemykseen. Arvio voi olla YVA-vaiheessa yleistasoinen, sanallinen kuvaus, eri sijoitusvaihtoehtojen mahdollisista riskeistä ja vahinkoskenaariosta.

Arviointiohjelmassa kaivannaisjätealueiden rakenteet on kuvattu periaatetasolla, mutta ei vielä sellaisella teknisellä tarkkuudella, että esimerkiksi pohjarakenteiden tiiveyttä tai BAT-vaatimusten täyttymistä voitaisiin arvioida yksityiskohtaisesti. Arviointiselostuksessa kaivannaisjätealueiden pohja- ja pintarakenteet tulee kuvata tarkemmin, koska kyseisillä rakenteilla on suuri merkitys kaivoksen päästöjen kannalta varsinkin sulkemisen jälkeen. Arviointiselostuksessa on myös selkeästi kuvattava kuinka kaivannaisjätealueiden rakenteet ja kaivostäyttö vastaavat kaivannaisjätteiden hallinnan MWEI BREF -vertailuasiakirjan parhaita käyttökelpoisia tekniikoita. Arviointiselostuksen liitteiksi tulevista jätehuolto- ja sulkemissuunnitelmista on esitettävä kuvaus suunnitelluista ratkaisuista.

4.5 Arviointimenettelyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestäminen

Arviointiohjelmassa on kuvattu arviointimenettelyn vaiheet, tavoitteet, osapuolet, tiedot arviointimenettelyn aikaisesta osallistumisesta ja vuorovaikutuksesta sekä arvio aikataulusta. YVA-menettelyn alussa on järjestetty ennakkoneuvottelu. Hankkeesta vastaava on perustanut sidosryhmätyötään varten erillisen seurantaryhmän, jonka tavoitteena on lisätä eri sidosryhmien välistä vuorovaikutusta ja tiedonvaihtoa. Ryhmä kokoontui ensimmäisen kerran helmikuussa 2026.

Sekä Pampalon että hankkeesta vastaavan toista, Eteläisen kultalinjan, kaivoshanketta on esitelty säännöllisesti järjestetyissä paikallisissa tupailloissa ja kerran vuodessa pidetyissä avoimet ovet -tapahtumissa. Myös hankkeesta vastaavan tiedotuslehti ilmestyy kaksi kertaa vuodessa paikallislehdessä. Yhteysviranomainen näkee monipuoliset osallistamiskeinot hyvänä käytäntönä ja kannustaa näiden jatkamiseen sekä edelleen kehittämiseen kansalaisilta saadun palautteen mukaan.

Osana ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointia hankkeessa toteutetaan asukaskysely. Yhteysviranomainen pitää asukaskyselyn toteuttamista hyvänä. Asukaskyselyn sisällön määrittelyssä yhteysviranomainen suosittelee huomioimaan muun muassa mielipiteistä saadun palautteen, kuten huolen hankkeen vaikutuksista pintavesiin ja luontoon sekä huolen pöly- ja meluvaikutuksista lähivaikutusalueella.

4.6 Arviointiohjelman laatijoiden pätevyys

Arviointiohjelmassa on esitetty sen laadintaan osallistuneiden asiantuntijoiden koulutus ja kokemus. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeesta vastaavalla on ollut käytettävissään YVA-lain 33 §:n mukaisesti riittävä asiantuntemus arviointiohjelman laatimiseen.

4.7 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen tarvitsemat luvat on selvitetty arviointiohjelmavaihe huomioon ottaen pääosin riittävästi. Mikäli suunnitelmiin ja lupiin tulee hankkeen ja arvioinnin edetessä muutoksia, tulee ajankohtainen tilanne päivittää arviointiselostukseen.

Yhteysviranomainen huomauttaa, että tietoja Pampalon kaivoksen laajentamisen toteuttamisen edellyttämistä suunnitelmista ja luvista tulee täydentää hankealueeseen sisällytetyn Pampalon lammit (Pampalo NW) osalta.

4.8 Selvitysten yhteensovittamisen mahdollisuudet muissa laeissa edellytettyjen selvitysten kanssa

Yhteysviranomainen edellyttää Natura-arvioinnin laatimista Koitajoen Natura-alueelle (FI0700043, SAC). Natura-arviointi laaditaan YVA-menettelyn yhteydessä.

5 Arviointiohjelmalausunnon toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomainen toimittaa lausuntonsa sekä kopiot arviointiohjelmasta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Lausunto toimitetaan samalla tiedoksi asianomaisille viranomaisille.

Arviointiohjelmalausunto on nähtävillä ymparisto.fi-palvelussa osoitteessa:
ymparisto.fi/pampalon-kaivoksen-toiminnan-laajentaminen-YVA.

6 Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 9000 euroa.

Arviointiohjelmasta annettavasta yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on määritelty hankkeen vaatiman työmäärän mukaisesti (11–17 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy Lupa- ja valvontaviraston maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä.

7 Sovelletut säännökset

- Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 8, 16 ja 18 §
- Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 3 §
- Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §
- Valtioneuvoston asetus (1177/2026) Lupa- ja valvontaviraston maksullisista suoritteista vuonna 2026 1 §

Arviointiohjelmalausunnon valmisteluun ovat osallistuneet seuraavat Lupa- ja valvontaviraston asiantuntijat: ympäristöasiantuntija Jenni Väisänen (ilmasto), ympäristöylitarkastaja Ilona Kellokoski (luonnonvarat luvat), ympäristöasiantuntija Elli Moilanen (pohjavesi), luonnonsuojeluasiantuntija Saara Heräjärvi (luonnonsuojelu), ylitarkastaja Johanna Rinne (alueidenkäyttö) ja vesistöasiantuntija Minna Kukkonen (pintavesi).

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ympäristöasiantuntija Sara Muhonen ja ratkaissut ylitarkastaja Arja Koistinen

Liitteet

Liite 1. Suoritemaksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus (vain hankkeesta vastaavalle)

Jakelu

Hankkeesta vastaava (sähköisesti)

Tiedoksi

Lausuntopyynnön saaneet tahot (sähköisesti)

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihde: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/84255/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/84255/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Muhonen Sara 25.09.2026 14:15

Ratkaisija Koistinen Arja 25.09.2026 14:19